

Application of The Principle of Aparihāniyadhamma to Promote Public Participation in Preventing and Solving Drug Problem at Nampai Subdistrict in Maecharim District, Nan Province

การประยุกต์หลักอภิธานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

Received: Feb 24, 2025

Revised: Mar 18, 2025

Accepted: Mar 23, 2025

Nattapon Wirakhankom (ณัฐพล วิระชันคำ)*

Nakhon Nan Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phrakru Sutananthapandit (พระครูสุตันทบัณฑิต)

Nakhon Nan Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Theeratas Rojkitjakul (ธีรทัศน์ โรจน์กิจจกุล)

Nakhon Nan Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*Corresponding Author Email: bomsaschool@hotmail.com

Abstract

This thematic paper has 3 objectives: 1. To study the level of public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Subdistrict, Mae Charim District, Nan Province; 2. To study the relationship between the Aparihāniyadhamma principle and public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Sub-district, Mae Charim District, Nan Province; 3. To present the guidelines for applying the Aparihāniyadhamma principle to promote public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Subdistrict, Mae Charim District, Nan Province. This is mixed-method research, which is quantitative survey research with a sample of 324 people. Data were analyzed by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation, and analyzing the relationship between public participation and the application of the Aparihāniyadhamma principle to promote public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Sub-district, Mae Charim District, Nan Province by finding Pearson's product-moment correlation coefficient. Qualitative research was conducted by conducting in-depth interviews with 13 key informants using the content analysis technique with context. The research was presented as an essay with a frequency distribution table of key informants to support the quantitative data.

The Research findings show that:

1. The level of public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Subdistrict, Mae Charim District, Nan Province, overall, was at a low level ($\bar{X} = 2.21$ S.D. = 0.65). When considering each aspect, it was found that participation in decision-making, participation in operations, participation in receiving benefits, and participation in evaluation were all at a low level.

2. The relationship between the Aparihāniyadhamma principle and public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Subdistrict, Mae Charim District, Nan Province, overall, found that there was a very small positive relationship ($R = 0.087$). From the hypothesis testing, it was found that the Aparihāniyadhamma principle had no relationship with public participation, so the hypothesis was rejected.

3. Guidelines for applying the Aparihāniyadhamma principle to promote public participation in preventing and solving drug problems in Nam Pai Sub-district, Mae Charim District, Nan Province, found that relevant government agencies should study the factors promoting public participation in preventing and solving drug problems in the area to develop more public participation and government agencies in all sectors. Guidelines or processes for implementing policies promoting public participation in results-oriented practices, studying sustainable development guidelines for public participation in preventing and solving drug problems in the area, and having greater diversity in developing models for promoting public participation integrating Buddha Dhamma principles that are appropriate for the area. Other research methods should also be considered to develop models for applying the Aparihāniyadhamma principle to promote public participation in preventing and solving drug problems in the area to be more effective.

Keyword: Participation, Aparihāniyadhamma, Drug

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลัก อปริหานิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.21$ S.D. = 0.65)

2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก ($R = 0.087$) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหลักการบริหารนิยธรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

3) แนวทางการการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรศึกษา ปัจจัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ศึกษาแนวทางการพัฒนา แบบยั่งยืนในการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบูรณาการ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้ความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และควรมองถึงระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆ ที่สามารถพัฒนารูปแบบการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, หลักการบริหารนิยธรรม, ยาเสพติด

บทนำ

การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นขยายการแพร่ระบาดในวงกว้างขึ้น เข้าถึงทุกพื้นที่ทุกชุมชนแม้จะมีการใช้กฎหมายอย่างรุนแรงแล้วก็ตาม ยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณมากมายมหาศาลในการป้องกันและแก้ไขปราบปราม ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจำนวนมาก เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งมวล เพราะยาเสพติดได้ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งผู้เสพ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ โดยรวมจนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเนื่องจากก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกมากมาย ล้วนเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวโยงและมีองค์ประกอบต่าง ๆ มากมายสลับซับซ้อน ยากแก่การแก้ไขเป็นอย่างยิ่งยาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สามารถจะแก้ไขได้โดยฝ่ายเดียว แต่ถือเป็นหน้าที่ของทุกๆ ฝ่ายที่จะต้องผนึกกำลังกันต่อต้านยับยั้งการแพร่ระบาดและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปจากการติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทำให้ทราบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนและต้องดำเนินการตั้งแต่ระดับชุมชนหมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2550 รัฐบาลจึงจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศตส. อปท.) ขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยยึดชุมชนเป็นพื้นที่หลักโดยใช้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน ซึ่งพื้นที่หลักที่เป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ได้แก่ชุมชนและหมู่บ้าน ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลได้มีข้อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถ่ายโอนภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งก็ได้ปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมาก่อนแล้วโดยรัฐบาลไม่ได้มอบหมายหรือสั่งการ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักดีว่า ปัญหายาเสพติดเป็นภัยที่ซ่อนตัวอยู่ในทุกชุมชน ซึ่งต้องหาทางป้องกันแก้ไข และขจัดไปให้หมดสิ้น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนก็เช่นเดียวกัน จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมให้กับผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

ยาเสพติด นอกจากนั้นจะต้องทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบของตนเองและยังจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้นำในชุมชนเพื่อให้ร่วมเป็น เครือข่ายในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่ การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ต้องทำการแก้ไข และจะต้องทำการวางแผนงานบริหารจัดการด้านงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติด ดังนั้นความร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงมีความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามา มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุถึงความสำเร็จจากการศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะพบว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยอุดมการณ์ของชุมชน จะสะท้อนถึงความเป็นปึกแผ่นของชุมชน ความสามัคคี จึงต้องกระทำร่วมกันทุกองค์กรทุกหน่วยงานในชุมชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อำเภอแม่จริม มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมในพื้นที่ 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองแดง ตำบลแม่จริม ตำบลน้ำปาย ตำบลหมอเมือง และตำบลน้ำวาง ซึ่งจากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรแม่จริม พบว่ามีสถิติการจับกุมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ผู้ต้องหาส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ถือเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จัดเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาด้านยาเสพติดสูง เพื่อนำผลวิจัย ที่ได้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน รวมถึงการส่งเสริมความเข้มแข็งภายในชุมชนให้ มีประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน และเสนอแนวทางการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่านต่อไป เพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักกอธิการนิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมสองทางทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งสรรข้อมูล ร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม (วิภาส ทองสุทธิ, 2551: 172)

แนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ นักพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิดและบทบาทของตนในการเป็นผู้กระตุ้นและดึงศักยภาพของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากที่สุด ด้วยประสบการณ์ของการพัฒนาที่ผ่านมาเป็นส่วนช่วยทำให้มองเห็นการนำแนวคิดแบบมีส่วนร่วมของประชาชนมาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้มองเห็นได้ชัดเจนว่าความหมายของการพัฒนาไม่ว่าจะกว้างขวางครอบคลุมเพียงใด จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมกับการพัฒนา หมายถึงการเพิ่มพูนการอยู่ดีกินดีของพลเมืองทั้งหมดโดยอาศัยการมีส่วนร่วมโดยสมบูรณ์ในกระบวนการพัฒนาและกระจายผลประโยชน์ได้อย่างยุติธรรม การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตโดยถ้วนหน้า โดยใช้เกณฑ์ในการจำแนกชั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกชั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ชั้น (Cohen John M. & Norman T. Uphoff, 1980: 214-222) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ : ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน : จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานหรือข้อมูล เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการรับผลประโยชน์ : ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น และผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล : การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติดให้โทษแบ่งตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2522 แบ่งออกเป็น 5 ประเภท (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7, 2561 : 201) ดังนี้

1. ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือยาบ้า ยาอีหรือยาเลิฟ
2. ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้นั้นสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์และใช้เฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น ได้แก่ ผีน มอร์ฟิน โคเคน หรือโคคาอิน โคเคอิน และเมทาโดน
3. ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 3 ยาเสพติดประเภทนี้นั้นเป็นยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่น หรือเพื่อเสพติด จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีตระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟิน เพทิติน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น
4. ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 4 คือจำพวกสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 หรือ ประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ นำยาอะเซติคแอนไฮโดรยและอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟินเป็นเฮโรอีน สารคลอซูไดอีเฟคริน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 12 ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาอีและยาบ้าได้ ผสมผสาน เห็นชัดควาย
5. ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าขายอยู่ในยาเสพติด ประเภทที่ 1 ถึง 4 ได้แก่ ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม เห็นชัดควาย เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- (1) การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,694 คน ได้ประชากรจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 324 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ที่ 0.05
- (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของอำเภอแม่จริมกลุ่มผู้บริหารของตำบลน้ำปาย กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลน้ำปาย กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำปาย กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 13 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจจากการแจกแบบสอบถามตามกรอบของวิจัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.972
- (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของ

การวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- (1) การวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามจำนวน 324 ฉบับ จากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- (1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
- (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย “การประยุกต์หลักอภิปธานิธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน” นักวิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.21$ S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

(n=324)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.36	0.76	น้อย
2. ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.36	0.76	น้อย
3. ด้านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.09	0.83	น้อย
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.05	0.64	น้อย
ภาพรวม	2.21	0.65	น้อย

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่าหลักการบริหารนิยธรรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ในเชิงบวก โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก ($R=0.087$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันฯ โดยภาพรวม	ตัวแปรตาม			
		1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
ตัวแปรอิสระ					
หลักการบริหารนิยธรรม โดยภาพรวม	0.087	0.112*	0.089	0.014	0.078
1. หมั่นประชุมเป็นนิตย	0.059	0.096	0.071	0.005	0.021
2. พพร้อมเพรียงกันประชุม พพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	0.102	0.160**	0.079	0.031	0.071
3. ไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ	0.027	0.030	0.040	0.024	-0.008
4. ยอมรับ เคารพผู้อาวุโส เชื้อฟังกผู้บังคับบัญชา	-0.021	0.009	0.010	-0.098	0.020
5. การให้เกียรติ และคุ้มครองสตรี	-0.031	0.016	-0.005	-0.109	0.003
6. ส่งเสริม รักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม	0.069	0.048	0.053	0.083	0.043
7. ส่งเสริม ทำนุ บำรุง ศาสนา	0.099	0.036	0.066	0.118*	0.115*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สรุปแนวทางการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ซึ่งได้สรุปแบบสอบถามและสัมภาษณ์ถึงประเด็นดังกล่าว พบว่า การประชุมเป็นนิตยการการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ต้องมีการลงพื้นที่ให้ความรู้กับชาวบ้านและมีหน่วยงานหรือกลุ่มเจ้าหน้าที่เข้ามาลงพื้นที่ประเมินตามความเป็นจริง เป็นการร่วมระดมความคิดเห็นในการประชุมประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมมือของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน การพพร้อมเพรียงกันใน

การประชุมหรือร่วมกิจกรรมในการเข้ารับการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ต่าง ๆ เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างพลังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อชุมชน การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จะเป็นการทำประชาคมเพื่อรับรองการสนับสนุนงบประมาณที่ได้รับสนับสนุน มีความเคารพนับถือให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน ประชาชนตำบลน้ำปายมีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพในบทบาทหน้าที่ การทำงานหรือการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่มีความเหนียวแน่น ด้านวัฒนธรรมประเพณี มีความผูกพันเรื่องประเพณี ประชาชนส่วนใหญมีความเชื่อดั้งเดิมอยู่ มีกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนที่ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการน้อมนำหลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางการปฏิบัติและการสืบทอดประเพณี วิถีวัฒนธรรม กกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย “การประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน” นักวิจัยจึงนำผลการศึกษามาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ตามหลักอปริหานิยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านส่งเสริม รักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ด้านส่งเสริม ทำนุ บำรุง ศาสนา รองลงมา คือ ด้านไม่บัญญัติหรือ ไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ด้านยอมรับ เคารพผู้อาวุโส เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสตรี น้อยที่สุดคือ ด้านหมั่นประชุมเป็นนิตย และด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี อินน้อย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในแก้ไขปัญหามหาภัยตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ การหมั่นประชุมเป็นนิตย การพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันทำกิจกรรม การไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อชุมชน การมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา การให้เกียรติ และคุ้มครองสตรี การปฏิบัติตามจารีตประเพณีของชุมชน และการอารักขา คุ้มครอง ปกป้องอันชอบธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิสรินธันญ์ อนุศุค ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่าหลักอปริหานิยธรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน และแยกรายด้านพบว่าทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน แต่อย่างไร ได้แก่ ด้านหมั่นประชุมเป็นนิตย ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม

พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ด้านไม่บัญญัติหรือ ไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ด้านยอมรับ เคารพผู้อาวุโส เชื้อฟ้า ผู้บังคับบัญชา ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสตรี ด้านส่งเสริม รักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม และด้านส่งเสริม ทำนุ บำรุง ศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอากาศ ฐิตธมโม (ผดุงชาติ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารจัดการเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า 1) ประชาชน ไม่ให้ความสนใจต่อการประชุมปรึกษาหารือของหมู่บ้าน เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา วางแผนพัฒนาหมู่บ้าน เพราะไม่มีเวลา ต้องทำงาน 2) ประชาชนไม่ตระหนักถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ และขาดแรงจูงใจในการเข้าไป มีส่วนร่วม 3) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล และไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพล ไชยณรงค์ศักดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผล การดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) สถานที่ภายในของหน่วยงานมีพื้นที่ค่อนข้างคับแคบ และไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับผู้ใช้บริการ 2) การให้บริการที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ไม่เปิดใจบริการ 3) การปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ยังขาดการตรวจสอบ ที่เกิดผลกระทบต่อประชาชน และทำการแก้ไขล่าช้า 4) การเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนโดยภาพรวมแล้ว ยังขาดความเข้าใจในแผนการดำเนินงาน และระเบียบกฎหมาย ต่าง ๆ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงาน

3. แนวทางการประยุกต์หลักอภิธานิธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จรมิ จังหวัดน่าน พบว่า การหมั่นประชุมกันเป็นนิตย เป็นการประชุมพบปะปรึกษาหารือกันหรือเพื่อรับทราบ ช่วยกันระดมความคิดแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ในการแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจกรรม เป็นการร่วมกันประชุมตั้งแต่ การเริ่มเข้าประชุมและเลิกประชุมพร้อมกัน เข้าออกตรงต่อเวลาแล้วทำงานปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายช่วยกัน จนกว่าจะบรรลุสำเร็จงาน การไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อชุมชน เป็นการไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อกฎบัญญัติระเบียบเดิมที่ดี อยู่แล้วที่ได้กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเป็นกฎที่ออกมาแล้วทุกคนต้องปฏิบัติด้วยความเต็มใจไม่ขัดต่อจารีตประเพณีอันดี งาม โดยผู้หนึ่งผู้ใดจะถือเอาอำนาจไม่ได้ และสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงแต่งตั้งได้ตามความเหมาะสมแก่องค์กร การมีความเคารพนับถือต่อผู้อาวุโส องค์การจะขับเคลื่อนไปสู่จุดมุ่งหมายได้นั้นผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความร่วมมือ ให้เกียรติ เชื้อฟ้า คำสั่ง โดยชอบธรรมด้วยความเคารพต่อผู้นำ ผู้บริหาร ช่วยส่งเสริม และน่านโยบายขององค์กรไป ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามาเป็นผู้บริหาร ร่วมบริหารงาน มีสิทธิเสรีภาพกับเสนอและสนองต่อความคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งการให้เกียรติคุ้มครองสิทธิตามกรอบแนวนโยบาย ที่กฎหมายวางไว้ การปฏิบัติตามจารีตประเพณีของชุมชน ให้ความสำคัญ ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมกิจกรรม อัตลักษณ์ ประจำท้องถิ่น ปลูกจิตสำนึกให้รักแผ่นดินตนเอง เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้รับทราบในเรื่องของประเพณีต่าง ๆ หรือที่ เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นตนเอง และการอารักขา คุ้มครอง ปกป้องอันชอบธรรม เป็นการปกป้องดูแลพุทธศาสนา ให้การทำนุบำรุงด้วยปัจจัยสี่ ตลอดทั้งการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ถวายทอดเผยแผ่ สื่อให้เห็นถึงความสำคัญ หลักคำสอนหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตกันต่อ ๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณ ประชามอญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในแบบมีส่วนร่วมตาม

หลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ผลการวิจัย พบว่าการประยุกต์หลักพุทธธรรมที่นำมาเสริมสร้างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรนำหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักการบริหารนิยธรรมไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานแบบการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แต่ยังคงดำเนินการให้ถึงสาระสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย ณัฐพล วีระชันคำ

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพที่แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสามารถขยายความเพิ่มเติมได้ดังนี้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารนิยธรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ดังนี้

1. กลไกด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่เข้าประชุมชี้แจงนโยบายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ กำหนดวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ควรนำปัญหาที่เกิดขึ้นเข้าสู่ที่ประชุม

หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เชิญตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ หรือชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด เข้าร่วมประชุม เพื่อตัดสินใจ พร้อมกับการวางแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนร่วมกัน สุดท้ายให้ร่วมกันสรุป ประโยชน์ที่จะได้รับ แนวทางการดำเนินงานและแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งตัดสินใจในการจัดทำโครงการนั้น ๆ

2. กลไกด้านการดำเนินงาน ได้แก่ การสร้างความพร้อมเพรียงกันในการร่วมดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่ เริ่มโครงการไปจนจบโครงการ พื้นที่ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จะต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ หากเมื่อมีปัญหาในการดำเนินงานส่วนใด ส่วนหนึ่ง สามารถขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ สมาชิก พร้อมทั้งเปิดระบบโอกาสให้ประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ ได้แสดงความสามารถในการดำเนินงานโครงการและ กิจกรรมอย่างเต็มที่ หากการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมและ ประเพณีท้องถิ่นควรให้ชุมชนและพระสงฆ์เข้ามาเกี่ยวข้องให้มากที่สุด

3. กลไกด้านการรับผลประโยชน์ ได้แก่ การกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมและรับทราบความต้องการของชุมชน ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดแผนและผลที่จะเกิดจากการดำเนินงานตามโครงการว่าประชาชน เครือข่ายสตรี พระสงฆ์ ชุมชน และกลุ่มต่าง ๆ ได้รับประโยชน์อะไรจากแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม เสมอภาค และทั่วถึงกัน

4. กลไกด้านการประเมินผล ได้แก่ พื้นที่ตำบลน้ำปาย ควรเชิญประชาชน ชุมชน เครือข่ายภาคประชาสังคม เครือข่ายสตรี เยาวชน และกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนและชุมชนรับรู้ รับทราบข้อมูลโดยตลอด และเมื่อได้ดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เสร็จสิ้นแล้วประชาชน ชุมชน เครือข่าย และกลุ่มต่าง ๆ เหล่านั้นสามารถเข้าไปช่วยพิจารณา ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อความโปร่งใสได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) อำเภอแม่จริม สถานีตำรวจภูธรแม่จริม และองค์การบริหารส่วนตำบลหมอเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแนวทางแผนงาน เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมเสนอปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

2) อำเภอแม่จริม สถานีตำรวจภูธรแม่จริม และองค์การบริหารส่วนตำบลหมอเมือง ควรส่งเสริมและรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนถึง ประชาชนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำท้องที่ท้องถิ่น ในรูปแบบของกิจกรรมที่ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงในการแก้ไขปัญหายาในรูปแบบของโครงการและกิจกรรม

3) อำเภอแม่จริม สถานีตำรวจภูธรแม่จริม และองค์การบริหารส่วนตำบลหมอเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขผลดำเนินงานที่ไม่มีผลตรงเป้าหรือไม่สำเร็จจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อวางแผนในการจัดการให้ตรงจุดอย่างจริงจังและถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินการต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ควรศึกษาปัจจัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เพื่อที่จะพัฒนาให้ประชาชนและหน่วยงานราชการในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

- 2) ควรศึกษาแนวทางหรือกระบวนการนำนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสู่การปฏิบัติแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 3) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน
- 4) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบูรณาการหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
- 5) นักวิจัยควรมองถึงระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆ ที่สามารถพัฒนารูปแบบการประยุกต์หลักอภิธานิธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทักษิณ ประชามอญ. (2560). รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช. (2564). รูปแบบการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดสงขลา. *ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอากาย ฐิตธมโม (ผดุงชาติ). (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7. (2561). [ออนไลน์]แหล่งที่มา: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C207/%C207-20-9999-update.pdf>
- พีรพล ไชยณรงค์ศักดิ์. (2562). ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภิสรินันท์ อนุต. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนตรี อินน้อย. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). *การบริหารจัดการที่ดี*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อินทภาษ.
- Cohen John M. & Norman T. Uphoff. (1980). *Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity*. World Development.